

Macedonian | Македонски

Сумарен документ за консултации: Како владите, бизнисите и заедниците можат да ги користат Водечките принципи (Guiding Principles)

Ова е сумарен документ за консултации. Во него се дава краток преглед на Водечките принципи во Австралиската Стратегија за попреченост 2021-2031 (Стратегија) (Australia's Disability Strategy 2021-2031 (the Strategy)). Бараме примери како водечките принципи би можеле да функционираат. Во комплетниот документ за консултации се даваат повеќе детали за секој можен проблем, се даваат дефиниции и се поставуваат дополнителни прашања.

Стратегијата е план за подобрување на животот на луѓето со попреченост. Стратегијата е изготвена на сите нивоа на влада и во соработка со луѓе со попреченост, нивните семејства, негуватели и претставници. За нејзино изготвување требаа две години на консултации. Стратегијата е достапна на [Disability Gateway](#).

Според овој план, постои комплет од осум принципи за да им се помогне на владите, бизнисите и заедниците подобро да ги вклучат луѓето со попреченост. Овие принципи треба да се користат во секоја нова активност на организации, било да се владини, деловни или во заедницата (на пример, при градењето на нови згради или давањето услуги на Австралијци).

Осумте принципи се засновуваат на принципите изготвени од Обединетите Нации и утврдени со Конвенцијата за правата на луѓето со попреченост. Конвенцијата за правата на луѓето со попреченост на Обединетите Нации е важна меѓународна спогодба која обезбедува луѓето со попреченост да ги имаат истите права како секој друг и дека човечките права на луѓето со попреченост се заштитени.

За да им помогнат на владите, бизнисот и заедницата да ги користат сите овие осум принципи, владите изготвија еден водич и бараат мислења за да обезбедат во него да се вклучени нештата кои се најважни за луѓето со попреченост.

Дајте го вашето мислење:

За секој принцип, ве молиме дајте пример за тоа:

1. што функционира добро за луѓето со попреченост
2. што не функционира добро за луѓето со попреченост

Принцип 1: Луѓето се слободни самостојно да одлучуваат

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали предложената активност:

- на луѓето со попреченост ќе им помогне самостојно да одлучуваат на ист начин како луѓето без попреченост
- на луѓето ќе им овозможи пристап до поддржано одлучување, кога е потребно.

Забелешка - комплетниот текст на овој принцип во Стратегијата е *“Почитување на вроденото достоинство, лична автономија, вклучително слободата на самостоен избор и независност на лица“*.

Принцип 2: Никој нема да биде дискриминиран (без дискриминација)

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали предложената активност:

- е во согласност со Законот против дискриминација на лицата со попреченост од 1992 година (Disability Discrimination Act 1992), со законите на државите и териториите против дискриминација и со Конвенцијата за правата на луѓето со попреченост на Обединетите Нации
- ќе одбегнува индиректна дискриминација и ќе поддржува разумни приспособувања (на пример, на лице со попречен вид да му се обезбеди читач на екран или друга технологија, ако тоа му е потребно за работа).

Принцип 3: Луѓето со попреченост ги имаат истите права да бидат вклучени во општеството како секој друг

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали предложената активност ќе поддржи:

- вклученост и учество во сите аспекти на животот во заедницата
- луѓето да ги искористат нивните можности.

Забелешка - комплетниот текст на овој принцип во Стратегијата е *„Целосно и ефикасно учество и вклученост во општеството“*.

Принцип 4: Луѓето со попреченост треба да бидат почитувани такви какви што се

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали предложената активност:

- ќе ги почитува и признава вредноста и достоинството на сите луѓе со попреченост.

Забелешка - комплетниот текст на овој принцип во Стратегијата е *„Почитување на разликите и прифаќање на лицата со попреченост како дел од човечката разновидност и од човечкиот род“*.

Принцип 5: Секој треба да има еднакви можности (Еднаквост на можности)

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали при предложената активност ќе има:

- пречки или процеси кои неправедно ги ограничуваат луѓето со попреченост да ги постигнат нивните цели.

Принцип 6: Секој треба да има еднаков пристап (Пристапност)

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали за предложената активност:

- ќе има достапни информации, технологија, услуги и локации
- важат принципите на универзален дизајн (за секој да има пристап на услуги и згради без потреба од специјализирани или приспособени елементи).

Принцип 7: Сите луѓе со попреченост треба да имаат исти можности, без оглед на нивната раса, пол или други карактеристики (Рамноправност на луѓето)

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали предложената активност:

- ќе поддржи целосен развој, напредок, остварување на правата и рамноправност на сите луѓе, без оглед на разликите и идентитетот
- ќе биде безбедна и соодветна во поглед на културата.

Принцип 8: Децата со попреченост (на возраст од 0 до 18 години) треба додека растат да бидат почитувани такви какви што се

При примената на овој принцип, од луѓето се бара да размислат дали предложената активност:

- ќе значи дека децата со попреченост се третираат рамноправно со децата без попреченост
- првенствено ќе води сметка за најдобриот интерес на детето
- ќе им овозможи на децата со попреченост да учествуваат во одлучувањето врз основа на нивната возраст и зрелост
- ќе овозможи пристап до поддршка, за децата со попреченост да можат да одлучуваат или да учествуваат во одлучувањето.

Дополнителни прашања - Дајте го вашето мислење:

1. Дали некој друг принцип треба да биде додаден на горниот список?
2. Дали имате други предлози како организациите би можеле да ги користат овие принципи за да ги подобрат нивните активности?

За повеќе информации, дефиниции и други идеи околу искажувањето на мислења, комплетниот Документ за консултации може да го видите на:

<https://engage.dss.gov.au/ads-consultations-develop-guide-evaluation>

Како може да дадете мислења

Пратете нй писмен поднесок

Писмен поднесок може да пратите на:

Australia's Disability Strategy Governance and Engagement Section
GPO Box 9820
Department of Social Services
Canberra, ACT 2601

Веб

Преку веб-страницата за консултации на DSS Engage

Симнете го (download) овој документ за консултација

Симнете ја верзијата на лесен англиски јазик на овој документ за консултација

Внесете (enter) или прикачете (upload) писмен поднесок

Гледајте видео на Auslan (австралиски знаковен јазик)

Направете видео или аудио снимка: ако сакате да пратите видео или аудио снимка на вашиот поднесок, ве молиме посетете DSS Engage за да дознаете како.

Ако вашиот поднесок го прикачите (upload) онлајн, вклучително преку онлајн образец, ќе биде побарано да наведете дали би сакале вашиот поднесок да биде објавен на веб-страницата на DSS.

Ако вашиот поднесок го праќате по имејл или по пошта, ве молиме наведете дали би сакале вашиот поднесок да биде објавен онлајн.

Прашања за процесот на консултации може да бидат упатени на disabilityreform@dss.gov.au

Може да се јавите на Department of Social Services (Министерството за социјални служби) на **1800 334 505**

Краен рок за поднесување е среда, 30 ноември 2022 - 11:59 навечер